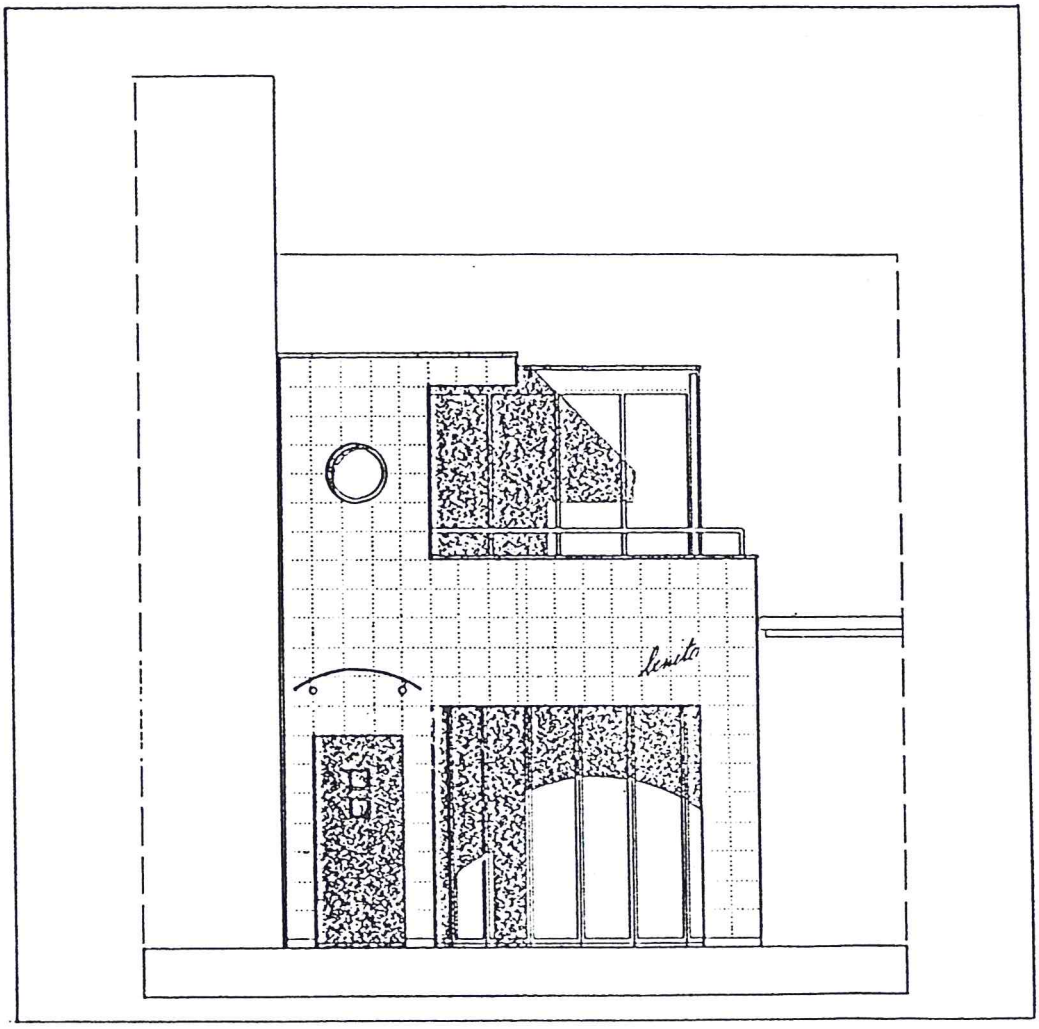
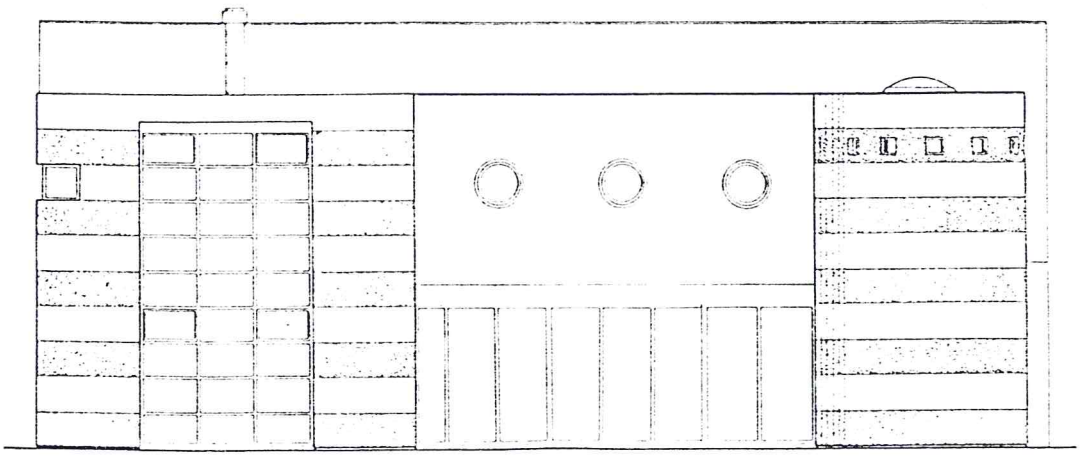
AFGIFTEKANTOOR BRUGGE X MAANDBLAD SEPT. 1989

archipel

ver.uitgever : Marc Felix, Koningstraat 43A, 8400-Oostende

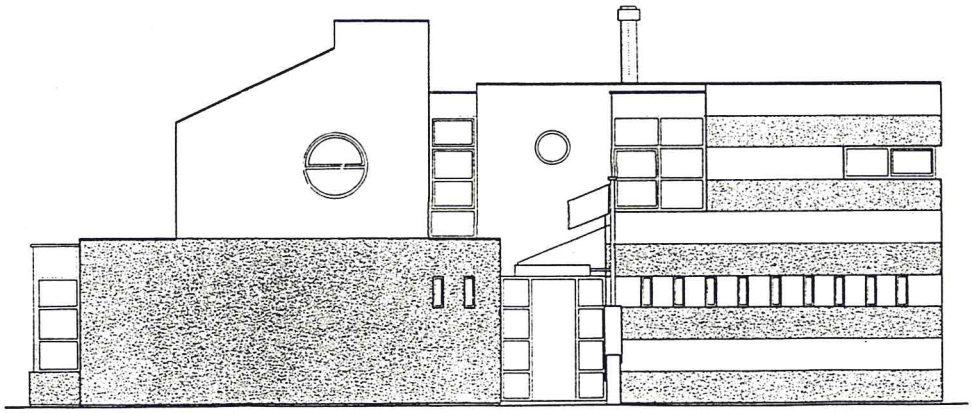
VRIJDAG 6 OKTOBER 1989

architekt

JEF VAN OEVELEN

over eigen werk

'T LEERHUYS, Groenige 35, Brugge om 20.00

JEF VAN OEVELEN

- architekt NHIBS Antwerpen '79
- stagiair bij L.Luyten , R. Foqué en G. Baines
- sinds '79 zelfst. architekt en medewerker bij G. Baines
- 1988 oprichting Architektenburo Jef Van Oevelen
- laureaat bejaardenhuisvesting Hoogstraten 1980
- laureaat WISH 1984
- laureaat 'kaserne ROLIN' 1987
- 30 prijs durox architektuurwedstrijd 1989
- vermelding Gouden Krayeel
- gastdocent aan TH. Delft 1986
- assistent Architektonisch Ontwepen HAIR Antwerpen
- recentste werken in samenwerking met G. Baines :
  - . Provinciaal Instituut Technisch Onderwijs Stabroek
  - . N.V. Flandria
  - . Kleuterschool Borgerhout (niet uitgevoerd)
  - . Toerismeburo Oostende (niet uitgevoerd)
  - . PITO Stabroek
  - . fakulteitsgebouw burgerlijk bouwkunde K.U.Leuven
  - . restauratie huis Ginette Antwerpen
  - . villa Braschaat (Mvr. Lens)
  - . kantoorgebouw Antwepren (Mvr. Lens)
  - . laureaat BAC Mechelen

Verbouwing winkel kinderkleding
Gelegen : Driehoekstraat
Ekeren
Gerealiseerd : november '87

Vrijstaande woning met ABB-kantoor
Gelegen : Zandstraat
Kalmthout
Gerealiseerd : december '88

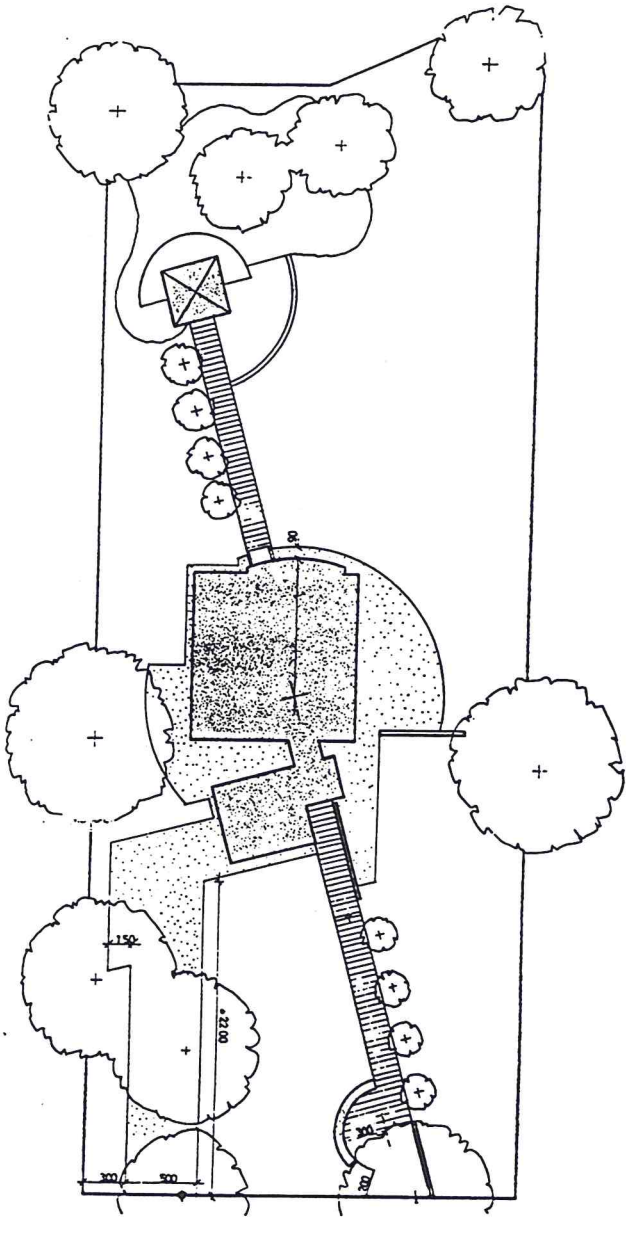
EENGEZINSWONING

De opdrachtgever, een echtpaar met 3 kinderen tussen 6 en 14 jaar, zelf reeds geruime tijd aktief met het opmaken van schetsen en plannen, formuleerde mij in december '86 een vrij summier omschreven opdracht voor deze woning.
Op een prachtig terrein in een dicht beboste en rustige omgeving, wensten zij met een beperkt budget, een woning te bouwen die naar de toekomst toe, aanpasbaar en funktioneel bewoonbaar blijft. Hierbij werd in hoofdzaak de nadruk gelegd op de variabele gezinssamenstelling en meerbepaald : dat de 3 kinderen tussen dit en 10-12 jaar, zelfstandig elders wonen.
Vertrekkend vanuit de sterk hedendaagse en vrije en geborgen levensvisie van het gezin zelf, werd gestreefd naar een volledig open en polyvalente leefruimte, waarin zich de verschillende aktiviteiten dienen te situeren.
Vrij snel zonderden zich een reeks hinderlijke elementen af bij de studie en kwam er een duidelijke opsplitsing in het planproces.
De open maar geborgen leefruimte maakte het noodzakelijk, een bewuste afstand te kreëren voor de vreemde of toevallige bezoeker. Anderzijds werden garage, wasplaat en berging als hinderlijk ervaren binnen de dagelijkse leefruimte.
Langs de andere zijde resteerden derhalve een reeks sterk gebonden en niet-aflijnbare ineenvloeiende aktiviteiten en ruimten : wonen, eten, slapen en baden.
Vanuit deze typologische opsplitsing volgde dan ook de planmatige opsplitsing in 2 onafhankelijke eenvoudige volumes en werd het volume met berging, inkom en garage vooraan in plan gebracht als beschutting tegen de hinderlijke invloeden van klimaat (noordzijde) en omgeving (straatzijde).
De verbinding tussen de 2 volumes werd bewust behandeld als een gesloten wandeling die in werkelijkheid slechs een deel is van de diagonale cirkulatie-as doorheen het terrein. Vertrekkend aan de straatzijde, de kant van het dorp, vormt hij de stapsgewijze benadering van deze woning.
Vanuit een open, publiek terrein en de straat, wordt men aangetrokken door een portiek, om geleid door een lage wand het lichtjes verdraaide garagevolume en een overkoepeling, te komen bij een gesloten inkomdeur. Deze deur opent op een inkomhall met vestiaire en ziet in de verte reeds uit op het eindpunt van de wandeling. Zeer bewust passeert men echter een soort kanaal waarlangs men centraal de werkelijke leefruimte geleidelijk ontdekt. De centrale lichtzuil is hierin de spil en laat een eerste gefilterd beeld van de omliggende ruimten toe. Deze cilinder brengt bovendien het gewenste licht in dit gesloten deel van de woning en legt een eerste kontakt met de duplexruimte. Verdergaand doorkruist men diagonaal de leefruimte, met langs de oostzijde, de tijdelijke kinderslaapruimten. Eénmaal buiten wandelt men verder tot aan het eindpunt : een tuinpaviljoen met terras en vijver.
De waterpartijen binnen en buiten vormden naast het verdere materiaalgebruik tevens één van de uitdrukkelijke wensen en karaktertrekken van de bouwheer zelf.
Gelet op de tijdelijkheid van de gezinssamenstelling werd geopteerd voor een variabele inrichting van de slaapruimten. Als onafhankelijke tentjes werden ze voor de 2 dochters ingeplant in het oostelijk deel van de woonruimte en zullen later worden afgebroken. De vorm en de materialen mogen deze tijdelijkheid hierin zelfs versterken. Het jongste kind, de zoon, vindt zijn slaapruimte op de duplexverdieping. Deze verdieping, in rechtstreeks kontakt met de leefruimte, biedt later de sfeer en de ruimte voor hobby en meditatie, afzondering, ... De *aangrenzende centrale* cilinder in de ruimte kijkt van hieruit als een periskoop over de omgeving.
De gewenste beperking van sanitair komfort en technische installaties verwerpt de hinder van keuken en badkamers en laat toe dezen als volwaardig deel van een open leefpatroon te integreren.
Het koncept voor het hoofdvolume is samengesteld uit een betonnen draagstruktuur op 9 kolommen, waarrond op 90 cm ervandaan een isolerende huid werd getrokken. Deze afsluiting accentueert een soort cirkulatie- en bufferzone rondom en symboliseert mede de geborgenheid t.o.v. de buitenwereld. Door het feit dat deze wand geen draagfunktie had, kon hij worden uitgevoerd in cellenbeton met een louter isolerende en afbakenende taak. Op zich behouden de 9 kolommen een ritmerende, zonerende funktie in een open en hoge ruimte.
Langs de buitenzijde diende gezocht naar een materiaal met een zuivere waterwerende funktie. Vanuit de voorkeur voor natuurlijke materialen, viel uiteindelijk de keuze op gezaagde, onbehandelde tegels in blauwe steen met afm.: 40 x 40 cm
Het materiaal is in deze uitvoering en maat hoegenaamd niet duur en exklusief en accentueert uitstekend de symboliek van "de doos".

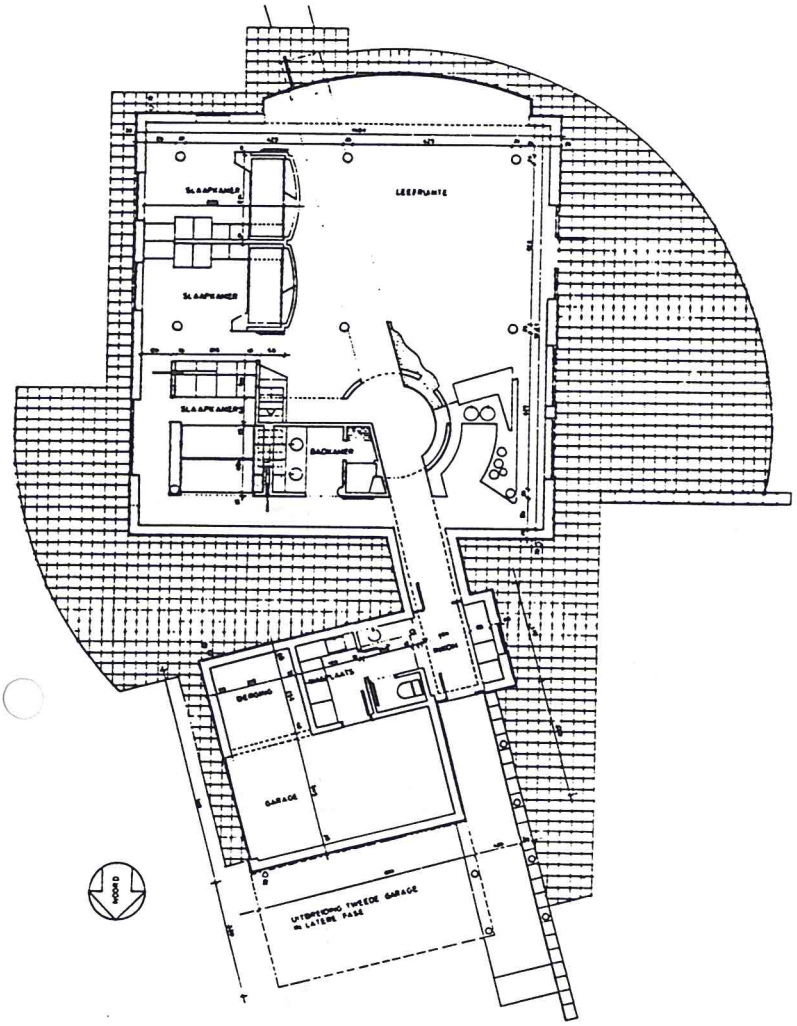
INPLANTING

De inplanting op het terrein is deels afhankelijk van de gesteldheid van bodem en deels bewust vanuit het ontwerp zelf. Terwijl enerzijds gezocht werd naar een werkelijke afstand t.o.v. de straat, een maximale open ruimte langs de westzijde en een direkt kontakt met de vijver achteraan op het terrein, werd anderzijds vermeden om het gebouw in te planten op de aanwezige oude funderingen van een vroeger gebouw.

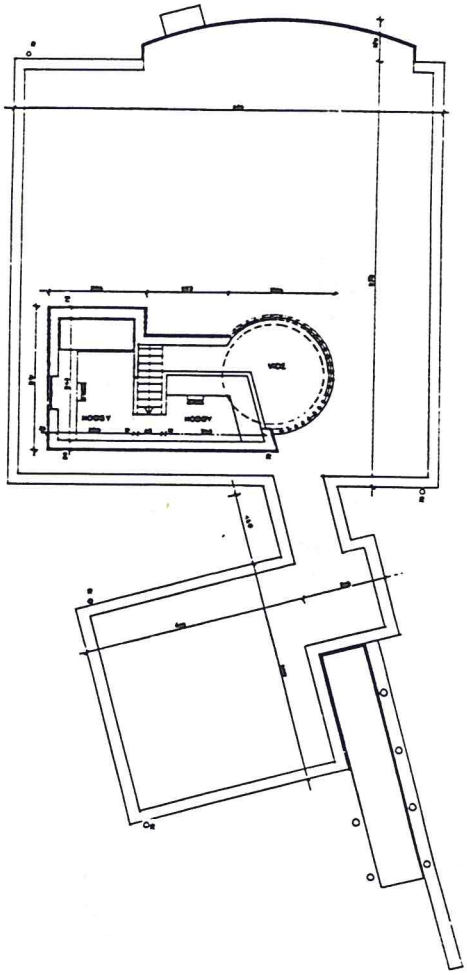
Woning in Blauwe Steen : "Joan Reymer"
Gelegen : Grote Singel
Schoten
Gerealiseerd : juli '88

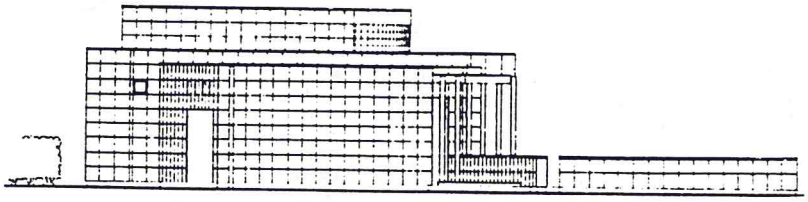
INPLANTING

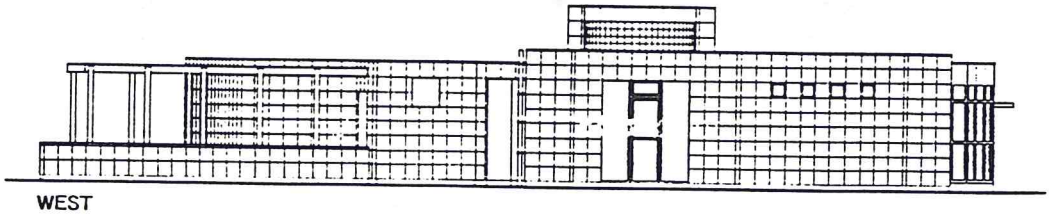
BEGANE GROND

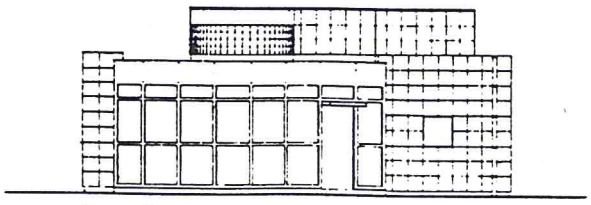
VERDIEPING

NOORD

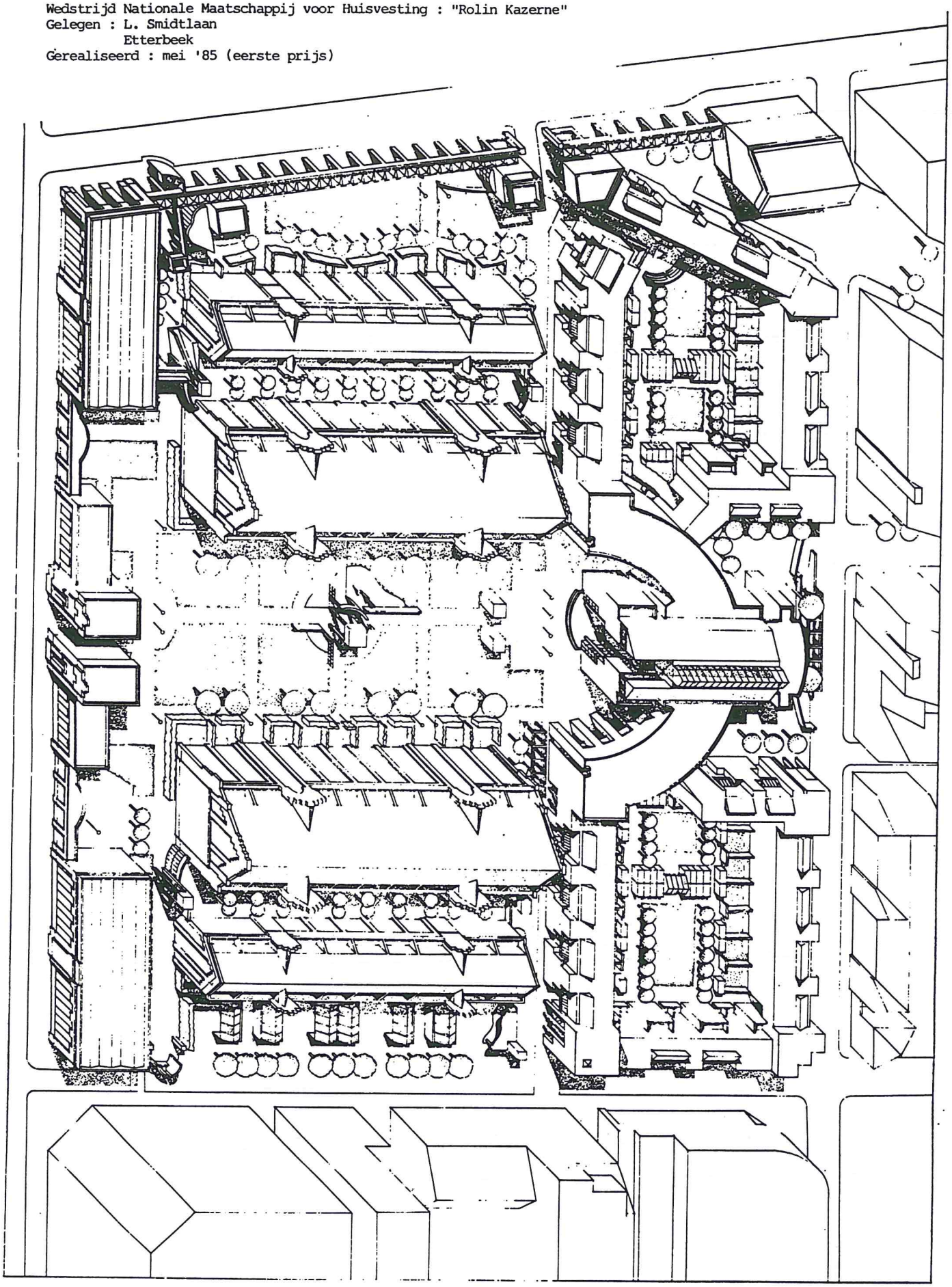

WEST

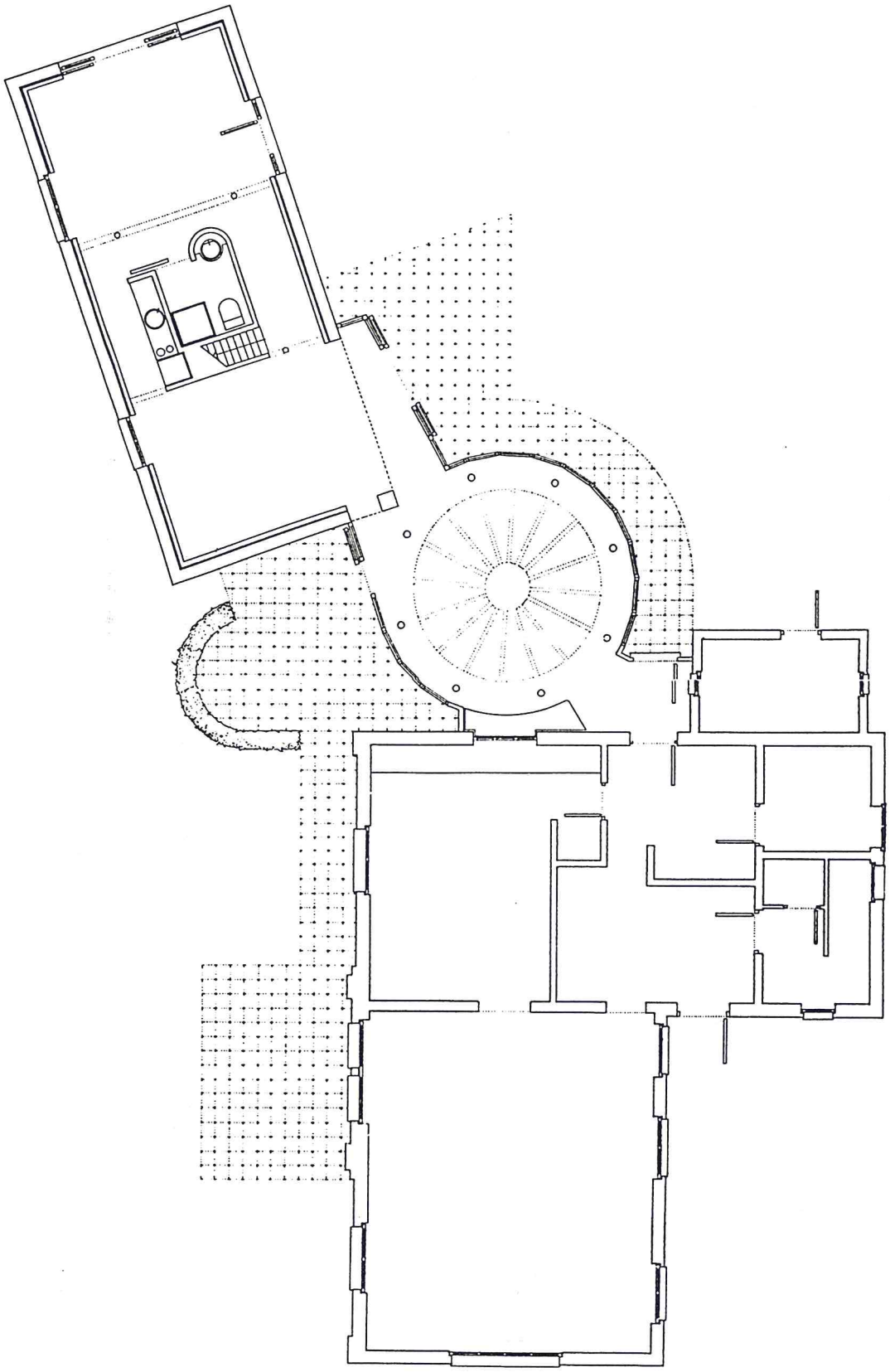

ZUID

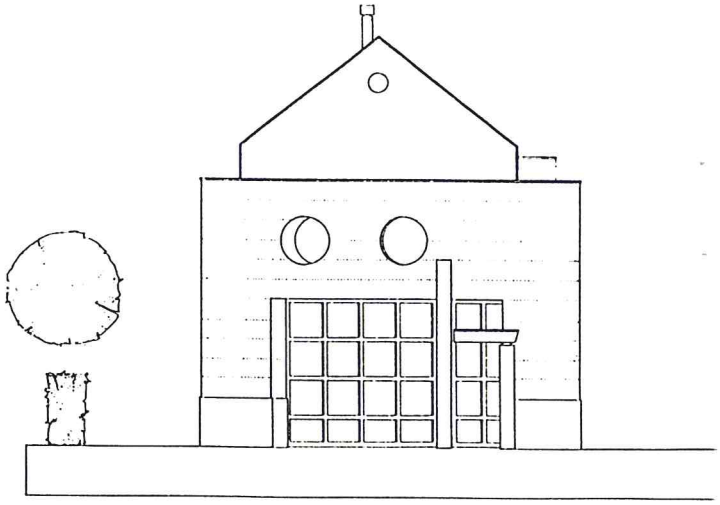
Wedstrijd Nationale Maatschappij voor Huisvesting : "Rolin Kazerne"
Gelegen : L. Smidtlaan
Etterbeek
Gerealiseerd : mei '85 (eerste prijs)

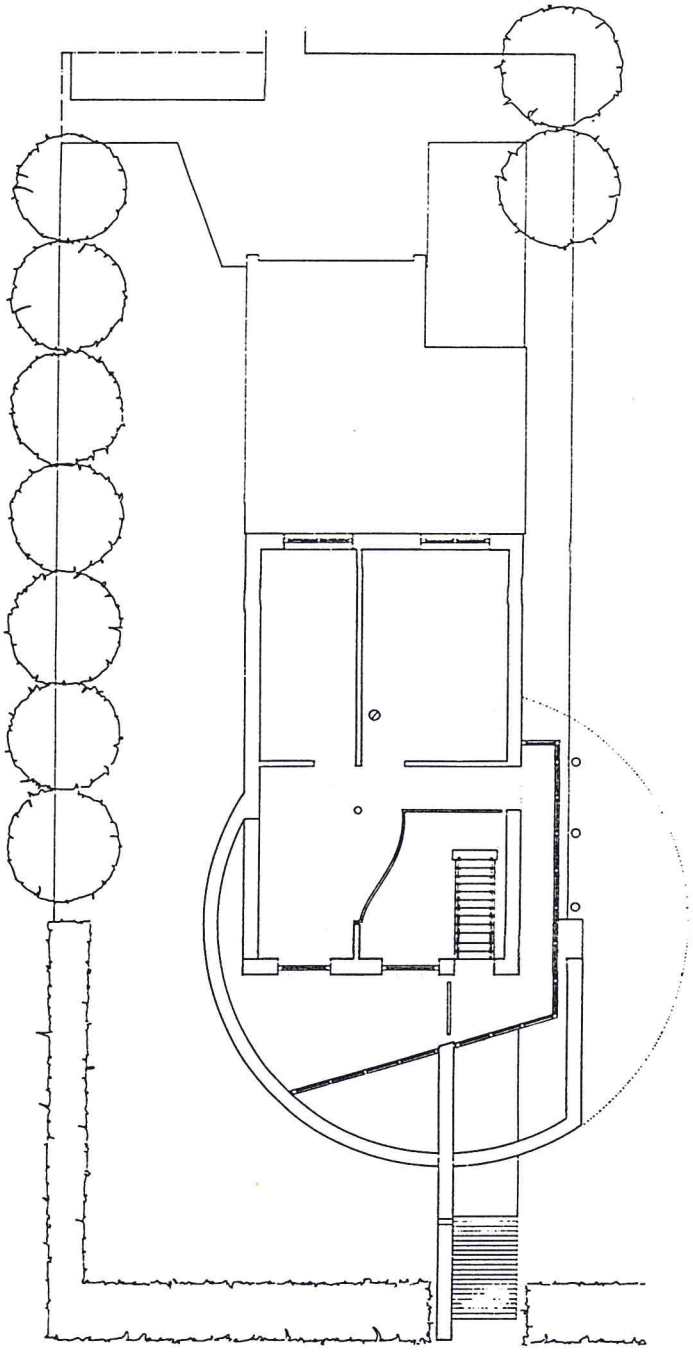

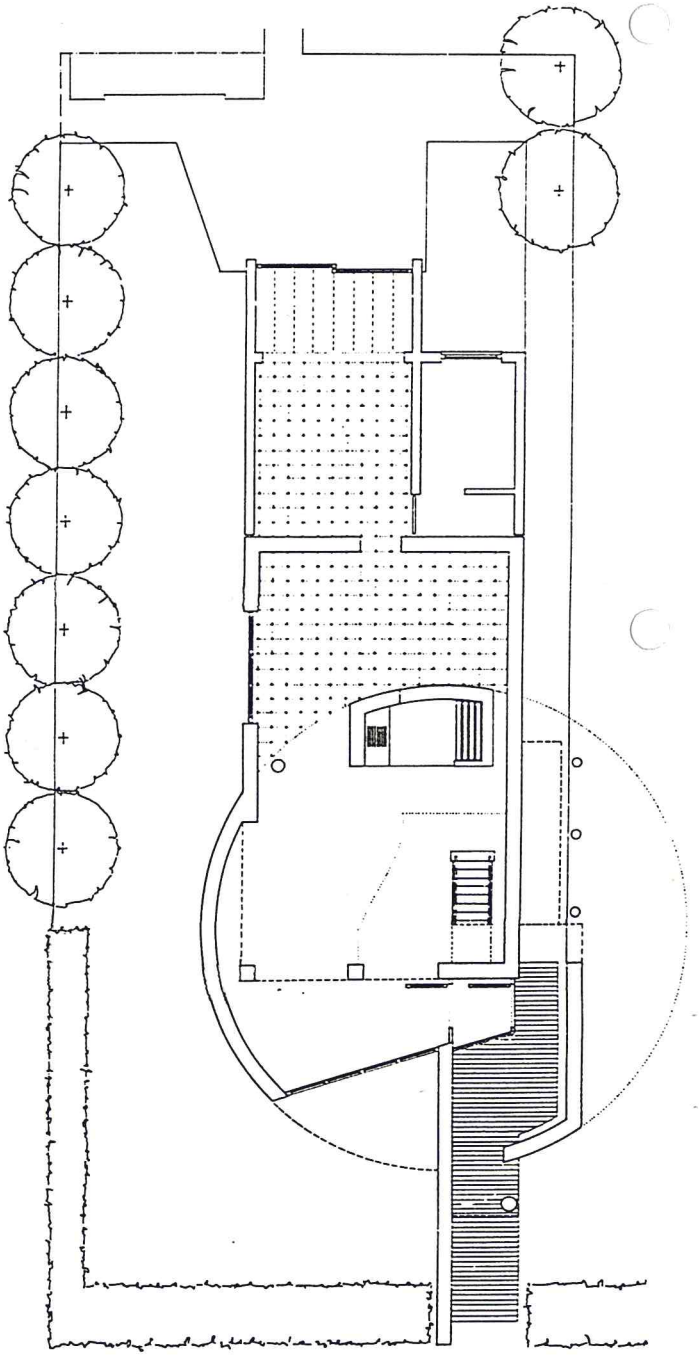
Uitbreiding van woning met wintertuin : "Van Marcke"
Gelegen : Oude Gracht
Kapellen
Gerealiseerd : augustus '88

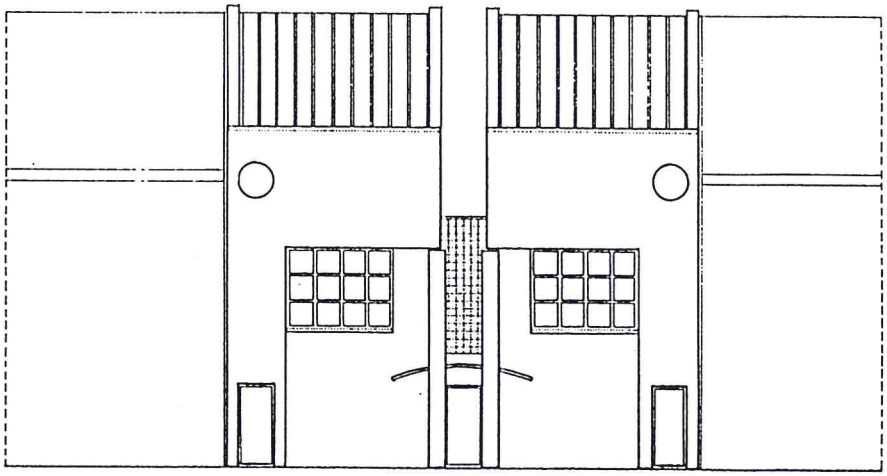
Verbouwing woning : "Swaegers"
Gelegen : Bevrijdingslei
Heide-Kalmthout
Gerealiseerd : september '88

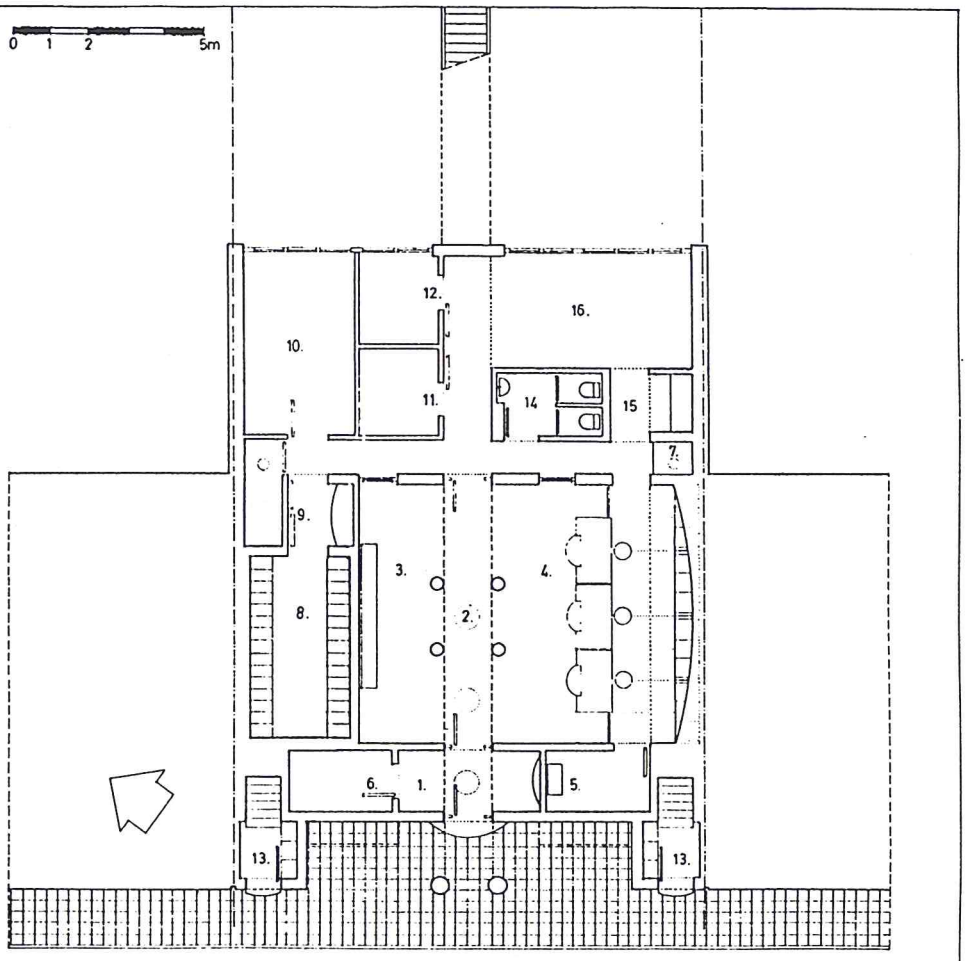

BAC-kantoor met 2 appartementen (1e voorontwerp)
Gelegen : Lemanstraat
St.-Katelijne-Waver
Gerealiseerd : juni '89

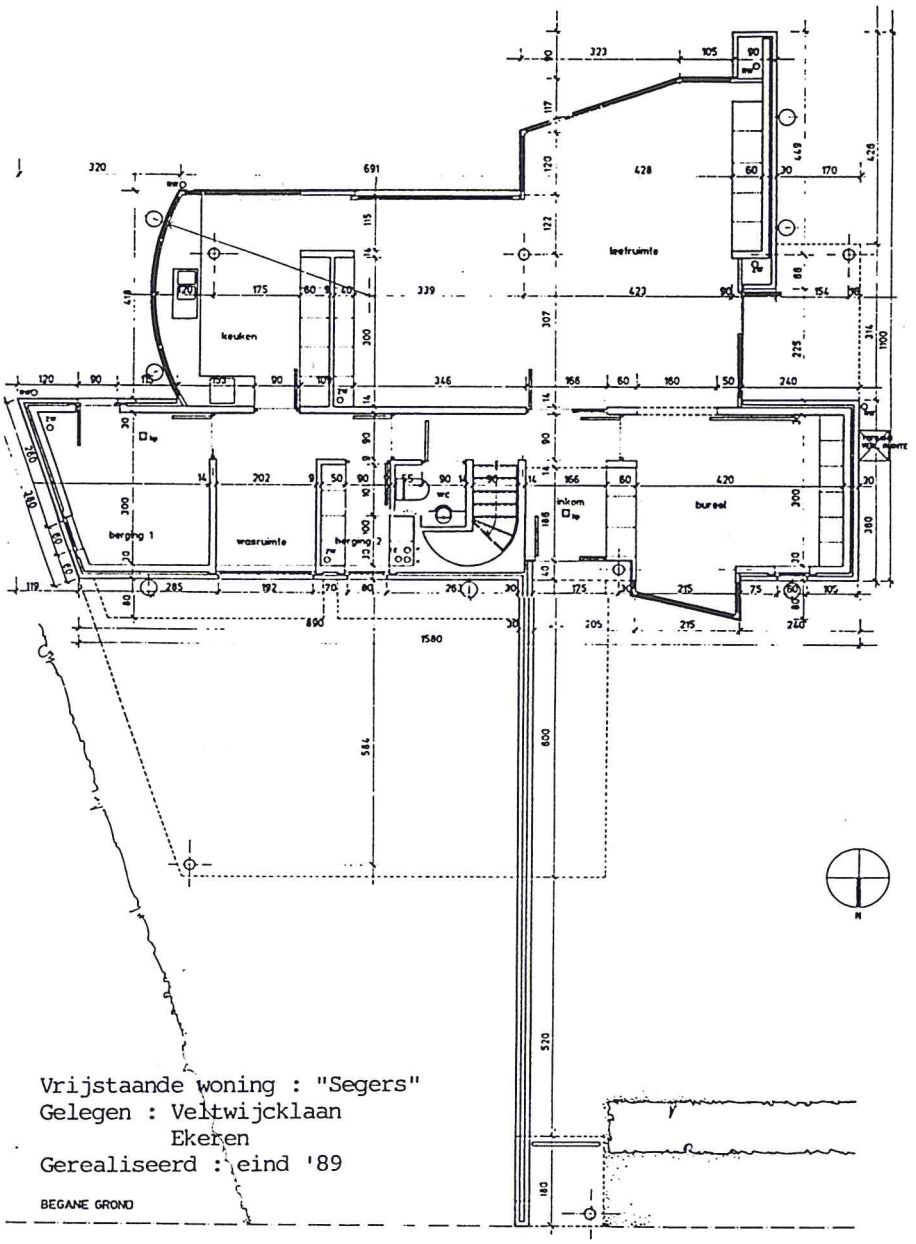

VOORGEVEL

1. sas
2. open ruimte
3. wachtruimte
4. loketten
5. ATM
6. nachtkoffer
7. dagkoffer
8. safes
9. sas
10. directie
11. pkr-ruimte
12. pkr-ruimte
13. inkom appartement
14. wc dames en heren
15. office
16. administratie

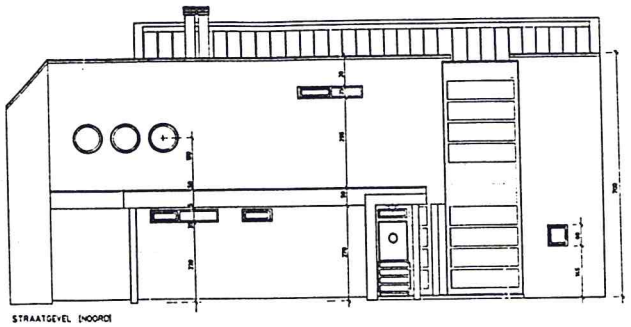

BEGANE GROND

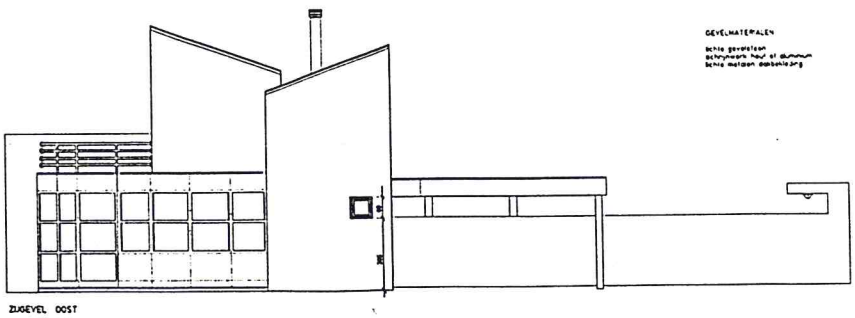

Vrijstaande woning : "Segers"
Gelegen : Veltwijcklaan
Ekeren
Gerealiseerd : eind '89

BEGANE GROND

STRAATGEVEL (NOORD)

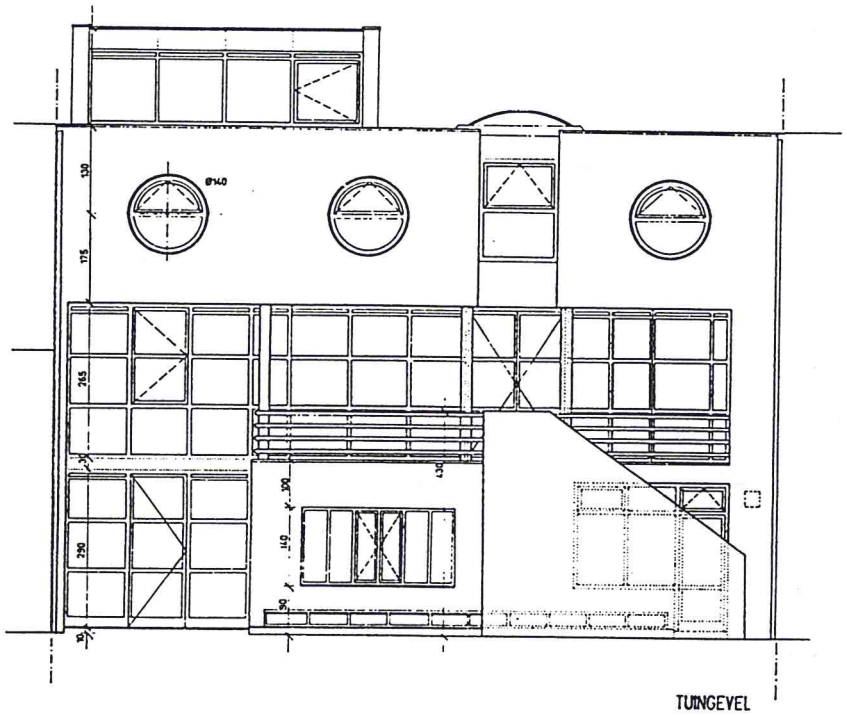

ZIJGEVEL OOST

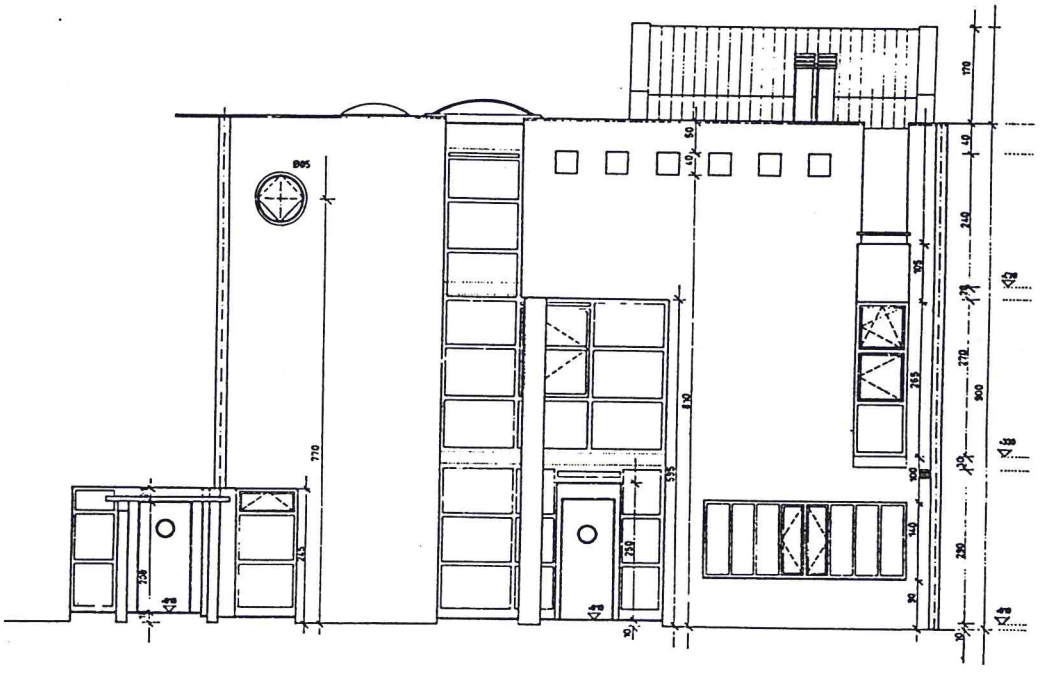

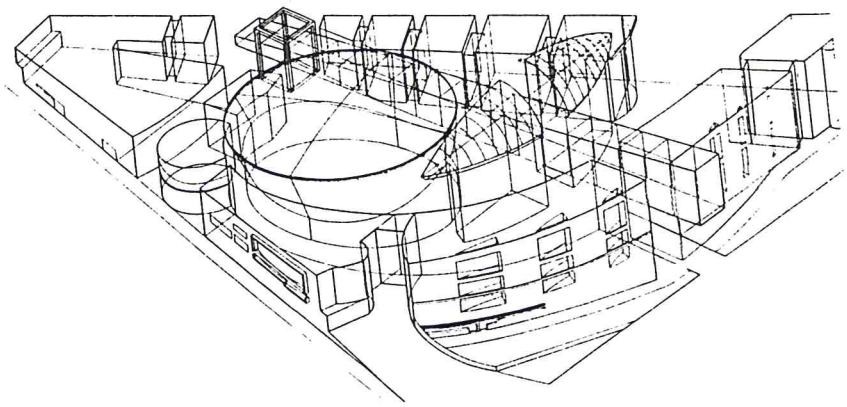
Advokatenkantoor met appartement : "Mertens"
Gelegen : Turnhoutsebaan
Wijnegem
Gerealiseerd : eind '89

TUINGEVEL

STRAATGEVEL

De Cité de la Musique, een gebouw in de vorm van een solsleutel en de architect ervan, Christian de Porzemparc, gekiekt te Oostende / foto Deman

Gebouwen zijn symbolen

Ruimte en beweging in een mensvriendelijk nieuw architecturaal landschap

OOSTENDE/PARIJS — In een bruisend Parijs dat met zijn talloze eigentijdse bouwprojecten als het wereldcentrum van vernieuwde architectuur wordt beschouwd voelt Christian de Portzamparc zich thuis. Als een der groten van de na-oorlogse architectuur schudde hij het architecturale landschap van Frankrijk dooreen.

Christian de Portzampard bracht ruimte en beweging in een mensvriendelijke architectuur die hij zelf als een eeuwig zoeken naar een samengaan tussen symboliek en utilitair bestempelt. Ingewijden beschouwen de Parijzenaar als de hedendaagse Le Corbusier.

Over zijn werk kwam Christian de Portzamparc op uitnodiging van de architectenvereniging «Archipel» gedurende ruim twee uur boeiend, fascinerend en begeesterend spreken bij Desender Interieur Design aan de Rogierlaan te Oostende. Maar niet alleen de architecten onder de meer dan 300 aanwezigen raakten in de ban van de Portzamparc, van zijn theorieën en van zijn oeuvre. Grafische en andere kunstenaars zagen in zijn architecturale verwezenlijkingen meer dan een symboliek.

Christian de Portzamparc studeerde architectuur aan de nationale hoge school voor kunstonderwijs te Parijs. Ex-«mao» militant beleeft de Portzamparc zijn eigen «mei 1968» in de armzalige Puertoricaanse wijken van New York. Terug in Parijs verzeilt hij in een psychosociologisch onderzoeksteam dat een studie over woon- en levensgewoonten in woonwijken maakt.

«Vooral de ruimte en het licht kwamen daar als essentieel naar voor. Maar hoe ruimte scheppen in een geheel dat tegelijkertijd klein en groot is?» stelde de Portzamparc.

Pas in 1971 werd de buitenwereld voor het eerst met de Portzamparc geconfronteerd. In Marne-La-Vallée bouwt hij een watertoren. Het wordt een vierhoekige open torenconstructie die hij midden een kruispunt neerpoot.

«Voor de bewoners van het wooncentrum moest die watertoren een herkenningspunt, een herkenbaar symbool vormen».

De Portzamparc creeërde een groene toren van Babel, een modern monument voor een nieuwe stad.

«Toen ik in 1974 mee deed aan een architectenwedstrijd om een wooncomplex te ontwerpen op de vrij enge ruimte waar eens de gevangenis van La Roquette stond kon ik voor het eerst de verloren gegane stedelijkheid in een nieuwbouwproject inbrengen» wist de Portzamparc die zich een jaar later tenvolle kon uitleven bij de bouw van een groep woonblokken in de rue des Hautes Formes te Parijs. Een realisatie waarmee de Portzamparc zijn stempel zet op het stedebouwkundig denken in Europa. Hij vervangt de stereotiepe, zeg maar aartslelijke H.L.M.-blok (Habitation à Loyer Modéré) door een trapeziumvormig gefragmenteerde omgeving.

«Met een spel van ruimtes en open hoeken gaf ik de bewoners tegelijkertijd de indruk van knusheid binnen en van onovertroffen buitenzichten naar de stad toe».

De Portzamparc wist liefst 110 wooneenheden in smalle, hoge gebouwen onder te brengen. De start van nog meer dialoog met de omgeving waarbij de straat een leegte werd. Een ruimte die open staat voor voetgangers en tegelijkertijd een verademing betekent tussen de verscheidene gebouwen van een geheel.

Voor de Portzamparc blijven beweging en ruimte essentieel. In al zijn ontwerpen komen cylinders, kubussen, portieken, frontons en zuilen in een haast polyfonisch spel van diverse volumes verrassend bijeen. Zijn ontwerp voor de «Opéra de la Bastille» wordt niet weerhouden. Hij krijgt wel de dansschool van de Opera van Parijs in Nanterre te bouwen. De gefragmenteerde, dynamisch aan elkaar geregen ruimtes vormen een architecturale poëzie waarin de kinderen die het gebouw bewonen centraal staan.

«Ik hield vooral rekening met het levensritme van de leerlingen om het concept uit te werken».

Hoogtepunt tot nog toe van de Portzamparc's werk wordt het «Cité de la Musique» dat momenteel in La Vilette (Parijs) wordt uitgewerkt. Men aanschouwt er een synthese van diverse thema's die het werk van de Portzamparc beheersen. Daar waar een concertzaal, winkelgalerijen, logiesruimtes en kantoren in één geheel dienden ondergebracht ontwierp de Portzamparc een geheel in de vorm van een sol-sleutel. In hoogte variërend van 3 m. tot 25 m. vormt die samenhang van ruimtes en vormen gedomineerd door sinusoïden een poëtische architectuur, een architectuur als vloeiende muziek...

Zelden komt de architectuur zo sterk tot uiting als bij de Portzamparc. In het recent geopend «Café Beaubourg» verbaast men zich zelfs hoe mooi een café kan zijn. de Portzamparc vergenoegde zich niet alleen de plannen ervoor te maken. De kunstenaar in de architectenziel ontwierp er ook de meubels. De elegantie die het werk van de Portzamparc u straalt is even natuurlijk als z gecompliceerde naam die zijn Bretoense adelijke oorsprong verraadt. Nochtans is de Portzamparc geen gevangene van de *mode waarbij het de kunstenaar niet mogelijk meer is zich naar* de noden van de werkelijkheid te plooien.

«Mijn architectuur is een publieke kunst waarin ik een zekere wulpsheid in de vormen met strikt afgelijnde ruimtes ten allen tijde zal laten samenleven».

Eddy SURMONT